

قهر مردم با یار مهربان/فضای مجازی در سید مطالعه ایرانی ها

در عصر حاضر که جهان به دهکده ارتباطی تبدیل شده و با افزایش سالانه کاربران فضای مجازی، به تدریج برخی سبک های زندگی دچار تغییرات گسترده و بنیادین شده که نباید از اثرات سوء آن غافل بود.

در عصر حاضر که جهان به دهکده ارتباطی تبدیل شده و با افزایش سالانه کاربران فضای مجازی، به تدریج برخی سبک های زندگی دچار تغییرات گسترده و بنیادین شده که نباید از اثرات سوء آن غافل بود.

به گزارش خبرنگار مهر، در جامعه امروزی دوستی با یار مهربان کم رنگ تر شده است و فرهنگ کتابخوانی جای خود را به فضای مجازی سپرده است و با وجود اینکه یکی از شاخصه های ارزیابی رشد، توسعه و پیشرفت فرهنگی هر کشوری در عصر حاضر میزان مطالعه و کتابخوانی مردم آن مرز و بوم است کمتر کسی است که وقت خود را جهت نوازش کتاب صرف کند و با مشکلات جامعه آگاهانه برخورد کند.

فرهنگ کتابخوانی از منظر قرآن کریم

در قرآن کریم ۳۲۲ بار کتابت در ۳۷ صیغه مختلف به کار رفته است برای مثال ۲۶۳ بار لفظ کتاب، کتب و مکتوبات در قرآن آمده است سوره حمد را فاتحه الکتاب می خوانند و در ابتدای دومین سوره قرآن نیز لفظ کتاب به کار رفته و باز در جایی از این کتاب عظیم، خداوند متعال وصف کتابت را به خود منصوب کرده است (و کتبنا فی الارجاح)

علاوه بر این احادیث متعددی وجود دارد که مبین اهمیت کتاب و کتابخوانی در سیره معصومین است، تا آنجایی که معصومین(ع) کتابخوانی و مطالعه را در حد فریضه برای امت می دانند.

وقتی فضای مجازی جانشین کتاب و کتابخوانی می شود

یکی از راه های مهم توسعه فرهنگی توجه به مسئله کتاب و کتابخوانی و ترویج مطالعه جامعه در میان قشر جوان است اما در جامعه امروزی کتاب در سبب خانواده های ایرانی گم شده و فضای مجازی زندگی بشر را پیش می برد.

فرهنگ کتابخوانی بایستی به صورت یک فرهنگ جامع و فراگیر از کودکی افراد با آن همراه شود به طوریکه اگر فرهنگ کتابخوانی در جامعه نهادینه شود، یک نسل رشد یافته در آینده خواهیم داشت بنابراین بایستی پایه عادت خواندن در خانه شکل گیرد اما امروزه شاهد هستیم که کودکان قبل از خواندن و نوشتن استفاده از فضای مجازی را یاد می گیرند و از چنین کودکانی نمی توان انتظار داشت که مرور مطالب همراه با عکس را در فضای مجازی را بر کتابخوانی ترجیح دهند از این رو از سوی والدین بایستی اقدامات صحیحی را در این خصوص صورت گیرد.

اعظم فرخزاد بانوی رمان آذربایجان در خصوص نقش کتاب در زندگی مردم به خبرنگار مهر می گوید: کتاب عامل بسیاری از موفقیت ها و پیشرفت های در زندگی فردی و اجتماعی است و مطالعه کتاب ساختار شخصیت انسانی است تا در برابر تمامی مسایل زندگی با منطق و آگاهی برخورد کنند

وی ادامه می دهد: کتاب غذای روح انسان است روحی که احتیاج به تغذیه صحیح دارد تا رشد کند و به مرتبه علم و کمالات برسد متأسفانه برخی ها از این تغذیه سالم غفلت می کنند و به روش های ناصحیح که آسیب ها و ناهنجاری را در جامعه در پی دارند، روی می آورند.

بانوی رمان آذربایجان با بیان اینکه وقت آن رسیده است که از این غفلت ها خارج شده و به سوی توسعه و پیشرفت جامعه گام هایی را برداریم، می افزاید: دست یابی به توسعه فرهنگی با پذیرش صلح و آشتی با کتاب محقق می شود.

فرخزاد ادامه می دهد برخی از مردم یک لحظه شادی و تفریح را فدای یک عمر پشیمانی می کنند، ادامه می دهد: لذتی که در دست گرفتن کتاب و خواندن آن است، نمی توان با سرگرمی در فضای مجازی به دست بیاید متأسفانه در این میان افرادی هستند که فضای مجازی را جایگزین دانش خود می کنند.

وی در خصوص عدم رغبت مردم استان به کتاب خوانی می گوید: استفاده بیش از حد مردم از فضای مجازی و به ویژه استفاده نادرست از این رسانه ها باعث بروز ناهنجاری در جامعه شده و همین رسانه ها بین مردم و کتاب فاصله انداخته است.

قیمت بالا و بی محتوا بودن کتاب ها در کنار گسترش استفاده از فضای مجازی از عوامل مهم بی رغبتی عمومی به کتابخوانی است

بانوی نویسنده آذربایجان شرقی ادامه می دهد: تمامی مردم جامعه ایفاگر نقش ترویج فرهنگ کتابخوانی هستند در کنار این باید افراد متخصص در این حوزه دست به دست داده و امکاناتی را برای فعالیت در حوزه فرهنگی فراهم کنند

فرخزاد با اشاره به قیمت بالای کتاب می افزاید: قیمت بالای کتاب و پایین بودن و بی مفهوم بودن سطح کتاب ها باعث شده تا مردم از امر کتابخوانی دلسرد شوند بنابراین چاره اندیشی برای وضعیت نرخ کتاب ها و حمایت از کتابفروشی ها گامی موفق جهت ترویج فرهنگ و هنر استان است.

وی عمده عوامل پایین بودن آمار کتابخوانی در کشور ما نسبت به سایر کشور ها را اعتیاد به فضای مجازی عنوان و اظهار می کند: استفاده از اینترنت و فضای مجازی در کشور ما یک تفریح مسلم شده این رسانه ها قبل از اینکه کارایی علمی و سالم را در کشور ما نشان دهد جلوه گر ناسالمی ها بوده که پایین بودن آمار کتابخوانی در مقایسه با سایر کشور ها از جمله این عوامل است.

بانوی رمان آذربایجان با بیان اینکه فاصله مردم از کتاب و کتاب خوانی منجر به فقر فرهنگی شده است، عنوان می کند: زمانی که نمی دانیم در برابر چنین تکنولوژی های غربی چه کنیم جای تاسف است، با نوازش کلمات کتاب می توانیم به دانش خود بیافزاییم و در برابر چنین مشکلات آگاهانه برخورد کنیم .

فرخزاد در بخشی از سخنان خود می گوید: کتاب در فرهنگ استان نقش موثری را ایفا می کند بنابراین بایستی کتاب و کتابخوانی را جزئی از برنامه های اصلی قرار دهیم و همانند کشور های پیشرفته ساعاتی را برای مطالعه اختصاص دهیم تا شاهد توسعه فرهنگی در استان باشیم.

آمار کتابخوانی در ایران و جهان

آمار و ارقامی که هر سال از سوی مسئولین از میزان مطالعه کشور ها ارائه می شود این آمار پایین بودن سرانه مطالعه در ایران را نشان می دهد طبق آمار جهانی آمریکایی ها ۲۰ دقیقه، انگلیسی ها ۵۵ دقیقه، ژاپنی ها ۹۰ دقیقه از وقت خود را در شبانه روز صرف مطالعه کتاب می کنند به طوریکه ژاپن جایگاه نخست را در کتابخوانی به خود اختصاص می دهد برای مثال یک ژاپنی در سال حدود ۴۷ کتاب می خواند.

در حال حاضر کاربران فضای مجازی از فضای مجازی به مرور مطالب و کتاب را در صفحات وب اختصاص می دهد اما به راستی این مرور مطالب در فضای مجازی می تواند جای فرهنگ کتاب و کتابخوانی را در جامعه بگیرد؟ برای پاسخ به این سوال بررسی های خود را از سطح شهر تبریز و با گپ و گفت با کاربران فضای مجازی آغاز کردم و در یکی از کتابخانه های تبریز پای صحبت جوانی می نشینم که هرچند در یک دست گوشی دارد اما مشغول کتابخوانی است.

هنگامی که از وی می پرسم به نظرت کدام جذابیت بیشتری دارد، پاسخ می دهد: با ورود به فضای مجازی دیگر مطالعه دیجیتال و الکترونیکی زمان زیادی را از من می گیرد به طوریکه زمانی که صفحه ای را برای مطالعه کتابی در فضای مجازی جستجو می کنم به دلیل تعداد صفحات بالا در این فضا موجب می شود که وقت کافی برای مطالعه کردن کتاب وجود نداشته باشد و امکان دسترسی نامحدود به اطلاعات با جذابیت های متنوع افراد را وسوسه می کند تا نگاهی گذرا به آن ها بیندازد.

این در حالی است که پژوهشگران معتقدند که شش دقیقه مطالعه ۶۸ دقیقه استرس را کاهش می دهند اما به نظر می رسد این امر بیشتر از طریق مطالعه کتاب ها حاصل می شود تا مطالعه در فضای مجازی، چراکه فضای مجازی به خاطر مطالب نامحدود مرهون استرس است.

کتابخوانی فضیلتی که باید در جامعه ترویج شود

مدیر کل نهاد کتابخانه عمومی آذربایجان شرقی در همین رابطه به خبرنگار مهر می گوید: امر کتابخوانی یک فضیلت است و باید تلاش می کنیم که این فضیلت را در سطح استان گسترش و ترویج دهیم.

خدایی نبود کتابخانه در تمامی مناطق شهری و روستایی، نبود کتاب مناسب، افزایش قیمت سرانه کتاب و استفاده نکردن از زمان و اوقات فراغات را از جمله عوامل پایین بودن سرانه مطالعه در استان عنوان کرده و ادامه می دهد: برای رفع این مشکل باید خدمات کتابخانه در کنار همدیگر فعالیت های فرهنگی انجام گیرد که نقش خیرین در این امر قابل توجه است.

وی با اشاره به راهکار های حل مشکلات حوزه کتاب و کتابخوانی می افزاید: ایجاد تسهیلات لازم برای چاپ، افزایش پخش کتاب و کتاب فروشی ها، گسترش فضای مطالعه در مساجد، مترو، پارک ها و بوستان در رشد مطالعه مثمر ثمر است.

مدیر کل نهاد کتابخانه عمومی آذربایجان شرقی با اشاره به راهکار های رسانه ای در خصوص تقویت جایگاه کتاب در استان خاطرنشان می کند: رسانه ها ایفای نقش های اطلاع رسانی، تحلیلی، تبیینی خود در حوزه مربوط به کتاب می تواند گامی موثر برای ارتقاء جایگاه کتاب در استان برداریم.

فعالیت ۱۴۰ کتابخانه در آذربایجان شرقی

وی با بیان اینکه کتابخانه های استان نقش موثری در ارتقای کمیت و کیفیت شاخص های توسعه انسانی، فرهنگی و اجتماعی دارند، ادامه می دهد: کتابخانه های عمومی استان برنامه های متعددی را برای مطالعه کودکان انجام می دهند تا در بزرگسالی افراد کتابخوان را به جامعه تحویل دهیم و بر همین اساس شاهد فعالیت ۱۴۰ کتابخانه در آذربایجان شرقی هستیم که از این تعداد ۱۰۹ کتابخانه نهادی، ۲۰ کتابخانه مشارکتی و ۲ کتابخانه مستقل در سطح استان در حال فعالیت هستند.

مدیر کل نهاد کتابخانه های عمومی آذربایجان شرقی با بیان اینکه آذربایجان شرقی در حوزه کتاب و کتاب خوانی جزو ۶ استان برتر کشور هست، خاطرنشان می کند: از لحاظ کمیت و کیفیت خدمات رسانی در حوزه کتاب در استان افتخاراتی را داریم امیدواریم با هم اندیشی و همکاری سراسر کتابخانه های استان فعالیت های فرهنگی را در استان گسترش یابد.

وی کتابخانه را محلی برای تلقی اندیشه ها عنوان و بیان می کند: نویسنده از رویکرد های فردی و جمعی پیرامون خود در یک جامعه انسانی اندیشه های خود را در قالب کتاب تجلی می کند و کتاب خانه محلی هر استان محلی برای عرضه اندیشه ها و اثر ها است.

رشد ۱۲ درصدی عضویت و امانت داری کتاب در استان نسبت به سال های گذشته

خدایی با اشاره به تغییر وضعیت سرانه مطالعه در استان تصریح می کند: با وجود اینکه در سال های دهه اخیر روند منفی در سرانه کتاب خوانی و مطالعه در سطح استان و کشور مشاهده شده خوشبختانه در دو سال اخیر وضعیت تغییر کرده و امیدواری به این حوزه برگشته است

وی در سخنان خود خاطر نشان می کند: در میان کتابخانه های تحت پوشش نهاد کتابخانه های عمومی کشور بزرگترین کتابخانه نهادی در استان، کتابخانه مرکزی با ۱۱ هزار متر مربع است که گسترش فضا و منابع کتابخانه در دستور کار سال ۹۶ قرار داده ایم.

بدون شک میزان مطالعه کتاب در هر کشور از جمله شاخص های توسعه انسانی، فرهنگی و اجتماعی محسوب می شود در این میان وظیفه ما این است که برنامه های خاصی را جهت ارتقای کمیت و کیفیت این شاخص ها، و علاقه مند کردن کودکان برای مطالعه برنامه های متعددی را انجام دهیم تا افراد کتابخوانی را برای جامعه تحویل دهیم.